

OVERWEGING: FEEST VAN DE OPENBARING VAN DE HEER

DATUM : 5 januari 2020

VOORGANGER: Anneke Grunder

EERSTE LEZING : Jesaja 60, 1 - 6

EVANGELIE: Matteüs 2: 1 - 12

Overweging

Lieve mensen, broeders en zusters,

In een stad als de onze zijn we overdag en vaak ook 's nachts omgeven door licht: licht van reclameborden, van schijnwerpers, van straatlantaarns en huizen en kantoren, en nu van vuurwerk. Onze hemel is altijd gekleurd. We kennen het echte donker niet meer.

De magiërs – beter gezegd de wijzen - komen uit het oosten.. Daar waar de woestijn is. Het ziet er daar echt donker uit... Maar wie dan naar boven kijkt ziet ook een zee van sterren tegen de hemel, lichten tegen het donker, die patronen vormen. Zo werken ze voor reizigers als een kompas! Ze worden wegwijzers voor de goede richting.

Mattheus gebruikt die ervaring in beeldtaal: Hij vertelt ons het verhaal van magiërs uit dat oosten, Het woord 'magiërs' kan wat misleidend zijn. Hier gaat het m.i. om wijzen, sterrenkundigen misschien, in ieder geval mensen die omhoog durven kijken, verder dan het basale bestaan, lichtzoekers die durven dromen van de wereld waar God wonen kan.

Zij houden het donker uit, op zoek naar licht, naar wegwijzers in het leven, naar wegen voor goed samenzijn, naar toekomst. Dat vraagt geduld en speurwerk, niet tevreden zijn met hoe het is, maar je richten op hoe het worden kan, met alle vragen en risico's van dien. Vragen ook aan en over onszelf..

Ja, ik zeg 'ons', want deze wijzen zijn de vertegenwoordigers van de volkeren, de zoekende mensen buiten Israël. Dit verhaal gaat over mensen, wereldwijd! Vanuit de traditie worden de drie wijzen daarom afgebeeld als mensen van verschillende continenten: blank, geel en bruin. Wij worden op het feest van de Openbaring van de Heer uitgenodigd om wereldwijd te denken en te handelen, zonder huidskleur daarbij een rol te laten spelen.

Vanuit een zoekende levenshouding zien de wijzen in het donker van het bestaan een bijzonder licht, een wegwijzer naar een nieuwe Koning, van wie ze toekomst verwachten...

Dat visioen zet hen in beweging. Ze verlaten alles wat hen vertrouwd is. Ze gaan dat licht achterna, richting Jeruzalem. Zo gebeurt wat Jesaja voor zich zag:

Sta op en schitter Jeruzalem, je licht is gekomen,
over jou schijnt de luister van de Eeuwige.
Volken laten zich leiden door jouw licht,
koningen door de glans van je schijnsel.
ze stromen in drommen naar je toe;

Maar waarom gaat die ster naar Jeruzalem? Het kind is toch in Bethlehem geboren?

Ik denk dat dit gebeurt om Jeruzalem het werk te laten doen waartoe Jesaja haar uitnodigde: een licht te zijn voor de wereld, ze de weg naar God te wijzen..

Maar Jeruzalem komt niet in beweging, staat niet op! Herodes en de Schriftgeleerden blijven zitten waar ze zitten: in hun ivoren toren! Sterker nog: Herodes schrikt, zoals elke dictator schrikt van alles wat ontwapenend werkt. En dit kind zal daarin een meester blijken. Het zal door zijn inspirerende manier van leven, door zijn leven met God, mensen nieuwe hoop geven, en zo een licht voor de wereld zijn, waarin God zelf ons rakelings nabij komt. Geen wonder dat het de machtigen tegen de haren instrijkt, want wie het licht komt brengen, brengt ook het donker aan het licht.

Herodes en de zijnen voelen feilloos aan dat dit kind – de nieuwe koning - zo een bedreiging voor hem vormt. Hij wil zelf koning blijven kraaien en stuurt de wijzen onder valse voorwendselen naar Bethlehem.

De wijzen hebben een totaal andere houding. Ze komen met geschenken: ze offeren goud: ze willen niet de macht van geld en goed vereren, ze doen daar met dit gebaar afstand van, leggen het in de handen van dit kind en kiezen voor de weg van liefde, de weg van de God van Israël.

De wierook is daarbij een uiting van dank en diep respect!

Ze geven hem ook mirre, het geurige, wat bittere kruid dat de weg van de uittocht wijst.

Het is ook het kruid waarmee mensen hun geliefde doden balsemen. Zo wijst deze gift vooruit naar goede vrijdag. want een koning als hij die de weg van liefde gaat krijgt ongewild vijanden en leeft elke dag met de dood voor ogen. Dat was toen zo, dat is nu nog zo in sommige landen: leiders die oprecht de belangen van het volk willen dienen stuiten bv. op lobbyisten die hun zakelijke belangen opeisen en erger: op de drugsmafia , op criminele organisaties of andere ondermijnende krachten.

De wijzen beseffen dat gevaar ook. Ze gaan daarom niet naar Herodes terug. Bovendien zijn ze andere mensen geworden, mensen van God! Ze keren daarom langs een andere weg naar hun land terug.

Het licht van Jezus volgen, heeft dus gevolgen. Het vraagt om lef en vasthoudendheid, om flexibiliteit die de vertrouwde orde voorbij gaat, op zoek naar nieuwe toekomst, Gods toekomst: het is een reis vol onzekerheden, met risico's en soms met gevaren, maar het is ook de weg van God. Het is de weg die ons meer mens maakt, tot broeders en zusters, tot heilige familie , die er naar streeft om bij alle fouten die we in dat proces maken niet uit elkaars genade te vallen, maar in elkaar Gods licht en aangezicht te herkennen.

Dat we zo mogen groeien als Gods licht in het donker, kleine sterren aan zijn firmament.

De koning te rijk.